

kerstwake Katholiek Onderwijs Vlaanderen 2023

inleiding op de wake

Voor deze Kerstwake laten wij ons leiden door het boekje 'In doeken gewikkeld – Het Kerstverhaal voor de 21ste eeuw', een nieuwe uitgave van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap. We lezen het kerstverhaal uit de NVB21, de Bijbel voor de 21^e eeuw. Een gekend verhaal, maar in nieuwe bewoordingen. Het verhaal is geïllustreerd met inspirerende foto's van Selina De Maeyer. Bij elke foto nodigen we jou uit te luisteren naar een meditatie die we erbij schreven. Naast (1) Bijbeltekst, (2) foto's en meditatie zingt ons gelegenheidskoor tussendoor als derde element kerstliederen.

Boekje te verkrijgen via NBG, Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

'In doeken gewikkeld', kostprijs: € 4,95

ISBN 9789089122735

<https://shop.bijbelgenootschap.nl/product/in-doeken-gewikkeld/>

bij de kافت van het boekje

Wij nodigen jullie uit om even de kافت van het boekje te bekijken.

Kerstmis betekent het begin van een Kind in een voederbak. God is zo groot dat Hij zich klein heeft gemaakt om geboren te worden in een grot, een kleine stal, in een voederbak. Kerst is de dag waarop het Licht de duisternis van de wereld binnendringt. Veel mensen vieren tegenwoordig Kerst zonder Jezus. In de profetie van Jesaja (1,3) zegt God: *'Een rund herkent zijn meester, een ezel weet wie zijn voederbak vult, maar Israël mist elk inzicht, mijn volk leeft in onwetendheid'.*

Mogen de kleine voetjes van Gods mensgeworden liefde in Jezus, grote afdrukken maken in jouw hart. Dan is er écht ruimte voor 'wonder-goed-nieuws', blijde boodschap puur!

foto 1: Een kind in doeken gewikkeld

Wij nodigen jullie uit om door te bladeren tot de eerste foto van het kind.

We zien een pasgeboren kind, 'in doeken gewikkeld'.

Aan ons om de boodschap van dat Kind 'uit de doeken te wikkelen'.

Kristin Verellen schrijft in haar boek: 'Waar blijf ik met dat licht van mij?'

We hebben de keuze.

De keuze is eigenlijk simpel.

Of we stappen in de neerwaartse spiraal van geweld die geweld oproept.

Of in de opwaartse spiraal van geweld die liefde ontketent.

Liefde die alles overstijgt.

Het volstaat te herinneren waar we vandaan komen

en waar we terug naar toe bewegen.

Ons ontdoen van alle vormen waarmee we ons identificeren

en dan voelen we waar het eigenlijk om draait.

De aarde draait om zijn as.

Een mensenleven draait om liefde.

Liefde die licht en schaduw omarmt.

Daar begint het, en daar houdt het op.

foto 2: Jozef en Maria onderweg naar Egypte

We zien Jozef en Maria onderweg naar Egypte.

Onderweg naar een wondere ruimte.

Bij de foto deze meditatie:

Niet ergens ver weg
in de ijle ruimte
of hoog in de hemel
wil God er voor mensen zijn.

Zo klopt God vandaag aan,
aan de wondere ruimte van ons bestaan
en hoopt daar waar Hij welkom is
de hemel op aarde te brengen.

God wil onder mensen wonen.
God wil een (t)huis vinden
bij mensen van goede wil.
God is een God van beweging,
Hij is een meegaande God
die tochtgenoot wil zijn.

Zijn plan is een broos project,
want het verloopt via mensen,
niet zomaar, maar met hun medewerking.
God vraagt aan mensen om met Hem mee te werken,
schouder aan schouder.
Stel je voor dat Maria aan de engel Gabriël gezegd had:
'Niet met mij.'
God heeft mensen nodig om God te kunnen zijn
en wij hebben God nodig
om het beste in onszelf naar boven te kunnen halen.
Onze godsdienst is tegelijkertijd mensendienst,
het één niet zonder het ander,
ze gaan schouder aan schouder,
de verbondenheid met God
sterkt onze verbondenheid met medemensen.

Waar mensen elkaar in liefde nabij zijn,
is iets van Gods liefde te merken.

'In die tijd ... van David afstamde.'

De geboorte van Jezus

¹ In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. ² Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. ³ Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. ⁴⁻⁵ Ook Jozef ging op weg om zich te laten inschrijven. Samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was, reisde hij van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde.

foto 3: Het pasgeboren geboorte

De Allerhoogste die als een kind
verschijnt tussen ons,
niet in een paleis
van één of andere machthebber,
niet als succesvol atleet.

Een God die zich toont
in schamele omstandigheden,
in afhankelijkheid.

Grootheid die zich klein maakt.
Almacht die on-macht wordt.
Rijkdom die zich toont in armoede.

'Terwijl ze daar ... in het gastenverblijf'

⁶ Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, ⁷ en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf.

foto 4: Herders met vragende blik

Op de foto zie je de herders die geconfronteerd worden met Jezus. Ze hadden net van een engel gehoord dat in de stad van David hun redder zou geboren zijn. De herders die vaak als mindere joden bekeken werden, de laagsten in de sociale rang, droomden plots van erkenning. Eindelijk zouden ze als volwaardige joden aanvaard worden. Misschien was hun verbazing daarom zo groot omdat ze voor zich een kind in een voederbak aantroffen. Hoe zou een arm kind ooit hun redder kunnen worden? En toch was er iets dat hen naar die Messias trok. Was het nieuwgierigheid? Hoop? Of voerde het hemelse gezang hen verder naar de stal.

'Niet ver daarvandaan ... ze hevig schrokken.'

⁸ Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. ⁹ Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door de stralende luister van de Heer, zodat ze hevig schrokken.

foto 5: Herders en schapen

We zien op de volgende foto herders die met schapen de stal naderen.

Wanneer ik tot uw kribbe nader,
kom ik dan binnen bij U
of komt Gij binnen bij mij?

Wanneer ik tot uw kribbe nader,
breng ik dan de geschenken mee
of is het juist andersom?

Wanneer ik tot uw kribbe nader,
blijf ik dan even maar, om U te laten rusten,
of ga juist ik weer uitgerust op pad?

Wanneer ik tot uw kribbe nader,
weet ik wat U te wachten staat,
of weet Gij wat mij te wachten staat?

Wanneer ik van uw kribbe wegga,
achterwaarts, om U nog lang te zien,
laat ik de staldeur op een kier staan.

Een straal verblindend licht vanaf uw kribbe
markeert de weg waarop mijn voeten gaan.
Een pad van zekerheid.
Een weg van vrede!

Jos Brink

'De engel zei ... die Hij liefheeft.'

¹⁰ De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen dat grote vreugde betekent voor heel het volk: ¹¹ vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de Heer. ¹² Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in doeken gewikkeld in een voederbak ligt.' ¹³ En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: ¹⁴ 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft.'

foto 6: Het pasgeboren kind

Laten we even tijdens een moment van stilte de foto schouwen van de pasgeborene.

'Toen de engelen ... de voederbak lag.'

¹⁵ Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: 'Laten we naar Betlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt.'

¹⁶ Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria aan en Jozef en het kind dat in de voederbak lag.

foto 7: Het kind in voederbak met os en ezel

Kind in de voederbak met os en ezel

Dit jaar is het precies 800 jaar geleden dat Franciscus van Assisië de eerste levende kerststal liet maken in de stad Greccio. Bijzonder aan deze stal was dat je er enkel maar het kind Jezus, de os en de ezel in aantrof. Je vindt er dus geen menselijke figuren in terug. Het zijn wij, de aanwezigen, die zelf de kerststal vormen en deelnemen aan het gebeuren.

Er waren twee beesten in de stal,
een os en een ezel.
Niet bepaald opwekkende namen.
Het zal je maar gezegd worden:
wat ben je toch een os
of je bent een grote ezel.
Maar toch, ze stonden vredig samen te vreten uit hun voederbak.
Even kwam er onrust in de stal.
Een jongen en een meisje zochten onderdak.
Even klonk er gezucht en gekreun,
en toen verplaatste de jongen de os en de ezel.
In de voederbak legde hij het pasgeboren kindje.
De os en de ezel kwamen nieuwsgierig kijken
en bliezen hun warme adem over het kind.
Wat mooi dat Hij in een voederbak lag.
Zijn leven zou erop gericht zijn om aan velen voedsel te geven.
Voedsel in alle opzichten.
Zo heeft Hij aan velen leven gebracht.
Ik ben dankbaar dat Hij mij daarbij niet vergeten is.
Zelfs gaf Hij nog een aandenken aan het eind van Zijn leven om Hem nooit te vergeten.
Zo mogen wij eten uit die 'voederbak' opdat er steeds meer vrede en heil zal worden gebracht.
Mogen ook wij – zoals Maria – die gedachte bewaren in ons hart.

Dit is het hart van het christendom, zei de priester Maurice Zundel,
deelnemen aan de roeping van Maria
en een levende kribbe worden voor Jezus Christus!

'Toen ze het ... hun was gezegd.'

¹⁷ Toen ze het zagen, vertelden ze wat hun over het kind was gezegd. ¹⁸ Allen die het hoorden stonden verbaasd over wat de herders tegen hen zeiden, ¹⁹ maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en bleef erover nadenken. ²⁰ De herders gingen terug, terwijl ze God loofden en prezen om alles wat ze gehoord en gezien hadden, precies zoals het hun was gezegd.

foto 8: Kruisnagels aan voet

In het kind in de kribbe
duikt reeds het kruis op.

Op het kruis is de mensenzoon
kwetsbaar en ten dode.

Kijken naar de kribbe,
is rekening houden met het kruis.

Het verhaal van het kind in Bethlehem
is meer dan een romantisch verhaal
van een blijde geboorte.
Het is harde werkelijkheid van alle leven.

*Bidden we dat het Kerstgebeuren
-voor zoveel mogelijk mensen
op zoveel mogelijk plaatsen-
de ruimte mag creëren
om meer mens te zijn,
zoals door God bedoeld.*

1.

Wij roepen tot U voor allen die vastgenageld zijn door oorlog en geweld
in het Heilig Land, in Oekraïne, Afghanistan, Myanmar, Pakistan, Haïti, Nicaragua, Congo, Syrië, Soedan, Ethiopië
en op zoveel andere plaatsen in de wereld.

Tot en met het pestgedrag dat mensen elkaar aandoen.

Voor de leiders van kerken en christelijke gemeenschappen,
dat ze zich steeds inzetten voor de eenheid onder de christenen,
dat ze bruggen bouwen van dialoog en vriendschap tussen gelovigen
van verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen.

2.

Voor mensen die in deze dagen de nagel voelen
van eenzaamheid, gemis en het alleen zijn.

Voor wie twijfelen,
voor minderheden en voor hen die alleen staan,
voor slachtoffers van misprijzen en van uitsluiting.

Voor allen die hun land verlaten in de hoop op een goed en waardig leven.
Voor vluchtelingen, migranten en voor wie hen gastvrij ontvangen.

3

Voor hen die ziek zijn naar lichaam of naar geest.

Voor jongeren die zich vastgenageld weten door beproeving of verslaving.
Voor wie lijden onder uitbuiting en uitsluiting.

Voor wie de nagel van de armoede blijft kloppen aan het adres van hun leven.
Voor hen die leven onder miserabele omstandigheden.
Dat vele warme doelen en organisaties als Welzijnszorg op onze steun voor hen kunnen rekenen.

4.

Voor de slachtoffers van geweld, pestgedrag en misbruik in de Kerk en in de samenleving.
Voor wie hen begeleiden op de weg van heling, gerechtigheid en vrijheid.

Voor slachtoffers van de klimaatverandering en vervuiling.
Voor hen die ijveren voor het behoud van de schepping en de biodiversiteit beschermen.
Voor de leidinggevendenden op onze scholen,
dat de zorg voor het 'gemeenschappelijk huis' van onze aarde hen ter harte gaat.

5.

Voor onze gezinnen en families,
dat de dagen die ons met en rond Kerstmis worden gegeven
ons de nodige harmonie, rust en verbinding brengen.

'Toen Jezus geboren ... Israël zal hoeden.' (Mt. 1, 1-12)

¹ Toen Jezus geboren was, in Betlehem in Judea, tijdens de regering van koning Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan. ² Ze vroegen: 'Waar is de koning van de Joden die onlangs geboren is? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om Hem te aanbidden.' ³ Koning Herodes schrok hevig toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem. ⁴ Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk samen om aan hen te vragen waar de messias geboren zou worden. ⁵ 'In Betlehem in Judea,' zeiden ze tegen hem, 'want zo staat het geschreven bij de profeet: ⁶ "En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden."'

foto 9: De drie wijzen

Zoals wij ons tegenwoordig laten leiden door een gps, die gestuurd wordt door satellieten die rond onze aarde hangen, zo lieten de drie wijzen uit dit verhaal zich leiden door een ster, en gingen op zoek naar de pasgeboren koning van de Joden.

Het verhaal van het bezoek van de wijzen ademt één en al diversiteit op zoek naar hun identiteit. Zo treffen we verschillende leeftijden (jong, middelbaar, oud) alsook een zwarte, gele en blanke kleur bij de koningen, zodat ze de vertegenwoordigers konden zijn van de gehele mensheid. (De drie toen bekende continenten: Europa, Azië en Afrika en de drie verschillende levensfasen.)

In de 7de of 8ste eeuw zouden monniken hun namen gegeven hebben: Kaspar, Melchior en Balthasar. Kaspar is de jonge Afrikaanse koning die mirre schenkt, Balthazar de Aziatische koning die wierook mee heeft en Melchior de oude Europese koning die goud geeft. Deze drie geschenken zijn eigenlijk zonder betekenis voor de kleine Jezus en zijn ouders. Maar de betekenis ervan vertelt het verdere levensverloop van deze baby, het goud verwijst naar het koninklijke karakter van Jezus, de wierook naar het goddelijke en de mirre naar Jezus' lijden en dood wat Hem later in zijn leven te wachten staat.

Hun kamelen komen van bij de profeet Jesaja (60, 6). In sommige voorstellingen komen ze met een kameel (Afrika), een olifant (Verre Oosten) en een paard (Europa).

"De vreemden in de kerststal waren 'rijken' die bij 'armen' kwamen. Ze hebben elkaar gevonden omdat ze wisten dat het om het kind gaat. In zo'n multiculturele, multireligieuze samenleving wordt er heel veel mogelijk."

abt Ulrich Geniets

'Daarop riep Herodes ... naar hun land.'

⁷ Daarop riep Herodes in het geheim de magiërs bij zich; hij wilde precies van hen weten wanneer de ster zichtbaar geworden was, ⁸ en stuurde hen vervolgens naar Betlehem met de woorden: 'Stel een nauwkeurig onderzoek in naar het kind. Stuur mij bericht zodra u het gevonden hebt, zodat ook ik erheen

kan gaan om het te aanbidden.’⁹ Nadat ze de koning hadden aangehoord gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was.¹⁰ Toen ze de ster zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde.¹¹ Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich in aanbidding voor het kind neer. Daarna openden ze hun kistjes met kostbaarheden en boden het geschenken aan: goud en wierook en mirre.¹² En omdat ze in een droom de aanwijzing hadden gekregen dat ze niet naar Herodes terug moesten gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

kerstwens

Welk nieuw begin wil in jou geboren worden?